

Guía Docente				
Datos Identificativos				2018/19
Asignatura (*)	Anatomía	Código	750G01001	
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	Anual	Primeiro	Formación básica	9
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias da Saúde			
Coordinación	Castro Pastor, Avelino	Correo electrónico	avelino.castro.pastor@udc.es	
Profesorado	Castro Pastor, Avelino	Correo electrónico	avelino.castro.pastor@udc.es	
Web	moodle.udc.es			
Descrición xeral	O alumno deberá coñecer a anatomía humana e o estudo dos diferentes órganos, aparellos e sistemas. Esplacnoloxía vascular e nerviosa. Eixos , planos e rexións corporais.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Coñecer e identificar a estrutura e función do corpo humano.
B1	Aprender a aprender.
B7	Comunicarse de maneira efectiva en un entorno de traballo.
B8	Capacidade de análise e sínteses.
B15	Capacidade para comunicarse con persoas non expertas na materia.
B19	Coñecementos de informática relativos ao ambiente de estudo.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C9	CB1 Que os estudantes demostraran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parta da base da educación secundaria xeral, e sólese atopar a un nivel que, si ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda dun campo de estudo.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
	Descibir a estrutura, morfoloxía e función dos distintos órganos e sistemas corporais humanos e as súas relacións en condicións de normalidade.	A1	B1 B8 B19
Utilizar a terminoloxía técnica anatómica como instrumento de comunicación. Capacidade para unha comunicación eficaz con profesionais sanitarios, pacientes, familias e grupos sociais, incluída aqueles con dificultades de comunicación.	A1	B1 B7 B8 B15 B19	C1 C7 C9

Contidos	
Temas	Subtemas

MÓDULO TEÓRICO

MODULO 1. - XENERALIDADES.

MÓDULO 2. - EMBRIOLOXÍA

MÓDULO 3. - SISTEMA LOCOMOTOR.

MÓDULO 4. - SISTEMA CARDIOCIRCULATORIO.

MÓDULO 5. - ESPLACNOLOXÍA

MÓDULO 6. - NEUROANATOMÍA.

MÓDULO 7. - ESTESIOLOXÍA.

MÓDULO PRÁCTICO

PROCEDEMENTO 1. - Identificación de estruturas anatómicas

PROCEDEMENTO 2. - exposición de traballos.

MÓDULO TEÓRICO

MODULO 1. - XENERALIDADES.

- Concepto

- Niveis de organización estrutural

- Características do organismo humano

- Termos anatómicos

MÓDULO 2. - EMBRIOLOXÍA

- Desenvolvemento embrionario. Período embrionario. Período fetal.

MÓDULO 3. - SISTEMA LOCOMOTOR.

- Osteoloxía, mioloxía, artroloxía, vascularización e inervación:

* Cranio e cara

* Columna vertebral

* Tórax

* Membro superior

* Membro inferior

MÓDULO 4. - SISTEMA CARDIOCIRCULATORIO.

- Corazón. Morfoloxía exterior.

- Corazón. Morfoloxía interior.

- Arterias.

- Veas.

- Linfáticos.

MÓDULO 5. - ESPLACNOLOXÍA

- Sistema dixestivo estrutura e relacións. Vascularización e inervación:

* Boca

* Farinx e esófago.

* Estómago.

* Páncreas, bazo, fígado e vías biliares.

* Intestino. Duodeno. Xexún-íleo. Cego e apéndice. Colon ascendente. Colon transversal. Colon descendente. Colon ileo-pélvico. Recto. Peritoneo.

- Sistema respiratorio estrutura e relacións. Vascularización e inervación:

* Larinx, traquea e bronquios.

* Pulmóns, pleuras e mediastino.

- Sistemas urinario e xenital estrutura e relacións. Vascularización e inervación:

* Ril.

* Uréter. Vexiga urinaria. Uretra masculina e feminina.

* Aparato xenital masculino.

* Aparato xenital feminino.

- Sistema endócrino:

* Glándula hipófise.

* Glándulas tiroideas e paratiroides. Suprarrenal. Engano.

MÓDULO 6. - NEUROANATOMÍA.

- Introducción ao sistema nervioso. Desenvolvemento. División do sistema nervioso.
- Nervios medulares.
- Nervios craniais.
- Sistema nervioso vexetativo. Sistema nervioso parasimpático.
- A medula espiñal.
- Tronco cerebral.
- Cerebelo.
- Cerebro: telencéfalo e diencefalo.
- Vías de condución. Vías nerviosas motoras. Sensibilidade e as súas vías.
- Vías óptica, auditiva e vestibular.
- Vascularización do encéfalo.
- Estudo|Estudio das meninxes e o líquido cefalorraquídeo.

MÓDULO 7. - ESTESIOLOXÍA.

- Sentido do tacto. A pel e os seus anexos.
- Sentido do olfacto. Anatomía das foxas nasais. Vías olfactivas.
- Sentido da visión. O globo ocular. Constitución anatómica. Anexos ollo.
- Sentido da audición. Oído externo. Oído medio. Oído interno.

MÓDULO PRÁCTICO

PROCEDEMENTO 1. - Identificación de estruturas anatómicas en modelos tridimensionais, videos, software e imaxes anatómicas.

PROCEDEMENTO 2. - exposición de traballos de órganos e sistemas do corpo humano.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 B1 B8 B19 C1 C7 C9	30	18	48
Aprendizaxe colaborativa	A1 B1 B7 B8 B19 C1 C7 C9	12	18	30
Presentación oral	A1 B1 B7 B8 B15 B19 C1 C7 C9	4	12	16
Traballos tutelados	A1 B1 B7 B8 B19 C1 C7 C9	14	54	68
Proba obxectiva	A1 B1 B8 C1 C7 C9	3	30	33
Atención personalizada		30	0	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Aprendizaxe colaborativa	Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial e/ou apoiados con tecnoloxías da información e as comunicacións, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conxuntamente na resolución de tarefas asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe e a dos outros membros do grupo.
Presentación oral	expoñer publicamente un traballo sobre un dos órganos ou sistemas do corpo humano dirixido cara a profesionais sanitarios, pacientes, familias e grupos sociais, incluídos aqueles con dificultades de comunicación.
Traballos tutelados	realizar diferentes traballos sobre os órganos ou sistemas do corpo humano dende o punto de vista anatómico.
Proba obxectiva	constará de preguntas curtas ou test, relacionadas cos contidos teóricos, lecturas e traballos tutelados e colaborativos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	A atención personalizada vai dirixida principalmente a tutorizar aos estudantes, guiandolos a través da aprendizaxe e na realización dos seus traballos. Isto permite facer un seguimento do proceso de maduración das competencias.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Presentación oral	A1 B1 B7 B8 B15 B19 C1 C7 C9	<p>A avaliación realizarase tendo en conta os seguintes aspectos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.- realizar a exposición axustando os contidos ao colectivo ao cal vai dirixido. 2.- que os obxectivos establecidos sexan medibles e alcanzables. 3.- que as actividades planificadas sexan realizables e poidan ser avaliadas nun tempo determinado. 4.- evolución do traballo do alumno a través do seguimento nas titorías. <p>O traballo puntuará un mínimo de "0" e un máximo de "10"; a puntuación mínima para superar a proba será de 5 puntos. a porcentaxe sobre a puntuación final da materia é 25%</p>	25

Proba obxectiva	A1 B1 B8 C1 C7 C9	Puntuará sobre un mínimo de "0" e un máximo de "10". a puntuación mínima para superar a proba será 5 puntos. A porcentaxe sobre a puntuación final da materia é 50%.	50
Traballos tutelados	A1 B1 B7 B8 B19 C1 C7 C9	<p>A avaliación realizarase tendo en conta os seguintes aspectos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.- realizar o traballo axustando os contidos a unha base teórico-práctica que lle permita coñecer os distintos órganos e sistemas do corpo humano para posicionarse como futuro profesional enfermeiro. 2.- que os obxectivos establecidos que sexan medibles e alcanzables. 3.- que as actividades planificadas sexan realizables e poidan ser avaliadas nun tempo determinado. 4.- evolución do traballo do alumno a través do seguimento nas titorías. <p>O traballo puntuará un mínimo de "0" e un máximo de "10". a puntuación mínima para superar a proba será de 5 puntos. a porcentaxe sobre a puntuación final da materia é 25%</p>	25

Observacións avaliación

Cada unha das metodoloxías de avaliación manteranse superadas durante o mesmo curso académico sempre que superen a puntuación mínima de cada proba.

MATRICULA PARCIAL Os alumnos/as de matrícula parcial, deben entregar os traballos en tempo e forma que se lles solicite para ser avaliados

SEGUNDA OPORTUNIDADE E OUTRAS Os alumnos/as de segunda oportunidade e outras, deben entregar os traballos en tempo e forma que se lles solicite para ser avaliados

OPORTUNIDADE ADIANTADA Os alumnos/as da oportunidade adiantada, deben entregar os traballos en

tempo e forma que se lles solicite para ser avaliados

MATRICULA DE HONRA Segundo normativa académica

NON PRESENTADO Ausencia o día da proba obxectiva

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - Lippert H (1999). Anatomía. Marban - Moore KL, Dalley AF (2013). Anatomía con orientación clínica. Panamericana - Dufour M. (2003). Anatomía del aparato locomotor. Tomo 1: miembro inferior. Masson - Bouchet A, Cuilleret J. (1997). Anatomía descriptiva, topografía y funcional.. Panamericana - Gonzalo LM, Insausti R, Irujo A. (1994). Anatomía Funcional. Eunsa - Kamina P. (1997). Anatomía General. Panamericana - Gosling JA (1994). Anatomía Humana. Mosby/Doyma - Pansky B (1998). Anatomía Humana. McGraw-Hill Interamericana - Latarjet M, Ruiz Liard A (2004). Anatomía Humana. Panamericana - Rouviere H, Delmas A (2005). Anatomía Humana. Masson - Putz R, Pabst R (2006). Atlas Anatomía Humana Sobotta (I y II). Panamericana - Netter FH (2011). Colección Ciba de ilustraciones Médicas. Masson-Salvat - AAVV (2000). Esquemas de anatomía. Mini-Sobotta - Thibodeau GA, Patton KT (2011). Estructura y función del cuerpo humano.. Harcourt - Escuredo B, Sánchez JM, Borrás SX, Serrat J. (1995). Estructura y función del cuerpo humano.. McGraw-Hill Interamericana - Abrahams PH, Hutchings RT, Marks SC. (2009). Gran Atlas McMinn de Anatomía Humana.. Océano - Feneis H. (2000). Nomenclatura anatómica ilustrada. Salvat
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Bioloxía/750G01002
Fisioloxía/750G01105

Materias que continúan o temario

Bases para a interpretación do coñecemento científico/750G01008
Enfermaría Clínica (I y II)/750G01012
Enfermaría clínica III/750G01017
Enfermaría materno-infantil/750G01018
Enfermaría Xerontolóxica/750G01020

Observacións

Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sustentable e cumprir co obxectivo da acción número 5: ?Docencia e investigación saudable e sustentable ambiental e social? do "Plan de Acción Green Campus Ferrol":1.- A entrega dos traballos documentais que se realicen nesta materia:1.1. Solicitarase en formato virtual e/ou soporte informático1.2. Realizarase en formato dixital sen necesidade de imprimilos1.3. De realizarse en papel:- Non se empregarán plásticos.- Realizaranse impresións a dobre cara.- Empregarase papel reciclado.- Evitarase a impresión de borradores.2.- Débese facer un uso sustentable dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural3.- Débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sustentabilidade nos comportamentos persoais e profesionais4.- Segundo recóllese nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria se incorporará a perspectiva de xénero nesta materia (usarase linguaxe non sexista, utilizarase bibliografía de autores de ambos os sexos, propiciarase a intervención en clase de alumnos e alumnas?)5.- Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitude sexistas, e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade6. Deberanse detectar situacións de discriminación por razón de xénero e propoñeranse accións e medidas para corrixilas7. Facilitarase a plena integración do alumnado que, por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso idóneo, igualitario e proveitoso á vida universitaria

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías